

Beszámoló a Szajoli Települési Értéktár Bizottság

2015. évi munkájáról

A Szajoli Települési Értéktár Bizottság továbbiakban Bizottság Szajol Község Önkormányzata Képviselő-testületének 18/2015. (III.26.) határozata alapján lett létre hozva.

Sokunknak a hungarikum kifejezésről olyan magyar termékek jelennek meg a képzeletükben, mint a tokaji aszú vagy az őrlött fűszerpaprika. A hungarikumok nem csak termékek lehetnek. Lehetnek műszaki megoldások, tájak, sőt életmű is. A 2012 törvény megszületésekor az volt a cél, hogy csak valódi érték legyen hungarikum. Ezért a Hungaricum Bizottság akkor csak 12 értéket vett fel a Hungarikumok Gyűjteményébe. Ez olyan „megkülönböztetésre, kiemelésre méltó értéket jelöl, amely tulajdonságával, egyediségével, különlegességével és minőségével a magyarság csúcsteljesítménye. A hungarikumok kiemelik egy-egy terület különleges értékét. Az embereket ösztönzik azok megismerésére, esetleges megvásárlására. A hungarikumtól függ, hogy turisztikai érdeklődést kelt, vagy szolgáltatás kialakítható-e belőle. Az élelmiszerek - mint a szalámi, paprika, pálinka, birkapörkölt illetve az ajándéktárgyak kiegészítő vonzerőként kapcsolhatók be az adott település életébe. A helyileg (Hajdúnánás) forgalmazott papírpénz kiegészítő látványosság és emblemikus eszköz az adott településen.

A hungarikummá nyilvánítás több lépcsős folyamat. **Az adott értéket** először a területileg hozzá köthető **település értéktárába kell felvenni**, majd a megyei értéktárba is, végül nemzeti értéké nyilvánítani. A már felvett nemzeti értéket ezután lehet kiemelkedő nemzeti értéké nyilvánítani, és a Hungarikum Bizottsághoz kell javaslatot benyújtani a Magyar Értéktárba való felvételhez. Ahhoz, hogy a Hungarikumok Gyűjteményébe is felvegyék a kiemelkedő nemzeti értéket, további javaslatra van szükség.

A Bizottság 2015. május 12-én kezdte meg munkáját 5 fővel a fentebb említett Képviselő-testületi határozatban elfogadott Szervezeti és Működési Szabályzata alapján.

Az alakuló ülés első napirendi pontja az alelnök személyének megválasztása volt. Alelnöknek 4 igen és 1 tartózkodás mellett Kovács Annamáriát választotta meg a Bizottság a 1/2015 (X.07.) SZÉBH határozatban. Mivel egy új szervezet létrehozása történt a jogszabályi háttér megbeszélése adja az elvégzendő feladatok hátterét. A Nemzeti Művelődési Intézettől kapott összefoglaló alapján áttekintettük „A Hungarikumok védelméről szóló 77/2008. (VI.13.) OGY határozatot”, 2012. évi XXX. Törvény a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról és a magyar nemzeti értékek és hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV.16.) Kormányrendeletet. A Községi Ház és Könyvtár a Bizottság létrehozása előtt megkezdte a települési értékek feltárását a Nemzeti Művelődési Intézettől kapott Értéktér kérdőív széles körben megkezdett terjesztésével és kitöltésével. A kitöltött kérdőíveket a Bizottság további felhasználásra alkalmasnak tartotta.

Felmerült a lehetőség a Bizottság számára, hogy Törökszentmiklósi Helyi Értékek Klubja szervezésében az Ipolyi Arnold Múvelődésházban a részt vegyen a már megkezdett előadás sorozaton. A tagok megbeszélték, hogy élni kívánnak a lehetőséggel.

Törökszentmiklós Ipolyi Arnold Múvelődési Ház 2015. május 26. A program előtt lehetőség volt beszélgetni a Törökszentmiklósi Helyi Értékek Klubjának vezetőjével, aki a Szolnoki Nemzeti Múvelődési Intézményvezetője.

Szajol, 2015. július 9-én a Bizottság a szakmai munka felkészülése jegyében újra összeült. Közösén áttekintettük a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Értéktár (<http://www.jnszm.hu/>) honlapját. Tájékozódunk a megyei Bizottság munkájáról és a megye értékekről. Nagyon örvendetesnek találtuk a megyénk is bővelkedik komoly értékben. A honlapon **46. Tiszai halászat - Szajol** bejegyzést találtuk 2015.03.20. dátummal. Ez még a Szajoli Települési Értéktár Bizottság létre jötté előtt lett bejegyezve. Ezután megbeszéltük Szajol Község (<http://szajol.hu/>) honlapján is megtalálható Értéktár lapon lévő „Javaslat a Szajoli értéktárba történő adatlap”használatát és kitöltését. Az adatlap kitölthető internetes formátumban és kézzel is. Minden tag kapott az adatlapból. A tagok is tudnak segíteni a Javaslat tevők számára. Elek Katalin megköszönte, hogy együtt a tagokkal résztvettünk a Törökszentmiklósi Helyi Értékek Klubjának előadásán. Czékmasi Csilla elmondta, hogy ebben az évben is megrendezi a Közösségi Ház és Könyvtár a Települési Értéktár Napot.

Szajol, 2015. október 07-én a Bizottság soron következő ülésére kettő javaslat is érkezett a Szajoli Települési Értéktárba történő felvételre. A „Helytörténeti Gyűjtemény” és a „Humanitárius települési cím”. A kettő javaslatot a Bizottság megvizsgálta és formailag valamint tartalmilag megfelelőnek találta. Ezáltal a „Helytörténeti Gyűjtemény” a 2/2015 (X.07) SZBÉH határozatban a „Humanitárius települési cím” a 3/2015 (X.07) SZBÉH határozatban bekerült a Szajoli Települési Értéktárba. Czékmasi Csilla elmondta, hogy a Települési Értéktár Nap 2015. november 14-én lesz. A meghívott vendég Hegedűs K Ferenc lesz, aki 1914-ben született és Szajolban élt hosszú ideig.

A fenti beszámoló a Bizottság ülésein elvégzett munkát foglalta össze írásban. Az országosan kiadott feladatot igyekszünk a saját településünkre alkalmazni. Az Értéktárakba felvett dolgok és a később felveendők összekötik a múltunkat a jelenünket és a jövőnket.

Megnéztük, hogy a környező és távolabbi települések hogyan kezdték meg gazdaságilag és kulturálisan felépíteni imázsukat a helyi értékek segítségével.. Ebben felhasználják az újra felfedezett értékeiket is. Megpróbálják eladni a saját településükön megtermelt értéket a saját településük/termelőjük neve alatt. Erről beszélt Szólláth Tibor Hajdúnánás polgármestere a „Helyi pénz kösse össze a helyi fogyasztást a helyi termékekkel és szolgáltatásokkal” című összefoglalójában. Kósa Lajos Rákóczi-falva polgármestere pedig arról beszélt előadásában hogyan támogatják a helyi termelőket és kézműveseket a piacra jutásban.

Mezőtúron például ez év nyarán szociális boltot nyitott az önkormányzat, hogy a közfoglalkoztatási program keretében megtermelt zöldségfélék feleslegét itt árusítsák. A boltban többnyire közfoglalkozottak dolgoznak, ők kezelik, válogatják az árut. Így a saját termést a piaci árnál olcsóbban tudják adni. A befolyt bevételt vissza kell forgatni a közfoglalkoztatásba. A termékek túlnyomó részét a közétkeztetésben hasznosítják.

Tiszaigaron még 2011-ben a Start program keretében indult el a méhészkedés. Mára olyan szintet értek el, hogy igény jelentkezett a felvásárlásra. Lehetőség nyílik a nagy tételű kereskedelmi forgalom megszervezésére. Mivel az akácméz hungarikum lett a kereskedelmi előre jelzések alapján a külföldi piac is számít a magyar mézre. A méhészet mellett egy kis szociális bolt is megkezdte működését. Itt nem csak a tiszai közmunkaprogramban, ha nem a környező településeken készült termékeket is megtalálhatjuk.

Mind a kettő kezdeményezés a kedvez a munkahely teremtésnek.

Szolnokon helyi termékek vásárát rendeztek 2015. november 15-én. Itt helyi, térségi, megyei termelők, őstermelők, kézművesek saját termékeikkel várták az érdeklődő vásárlókat!

Nézzük, mit írnak a következő távolabbi tájegységről:

„Amennyiben ön az utazása során nemcsak a tájat, hanem az ott élő embereket is szeretné megismerni, akkor feltétlenül el kell látogatnia a számtalan falusi búcsú vagy a különféle hagyományörző népszokás és ünnepség valamelyikére, amelyeket az év legkülönbözőbb időszakában tartanak. A kínálat rendkívül változatos: a rönkhúzást is magában foglaló farsangi felvonulástól kezdve a borszenteléssel és ízletes sült libával kecsegtető Márton-napi ünnepségekig terjed. Legyen szó falusi búcsúról vagy szüreti mulatságról, hangulatos adventi vásárról vagy csúrfesztiválról, pannon táncbemutatóról vagy a neckenmarkti zászlóforgatásról – a zene, a jó kedv, a kulináris finomságok és a hagyományörző népszokások garantáltak.”

Milyen jó lenne, ha ezek a sorokat rólunk és környékünkről írnák Sajnos nem. Ez Burgenland –magyar nyelven.

A Godó panzió és a Horgász egyesület szervezhetne Szajoli hal ünnepet, mely helyi halat népszerűsítene. Novemberben Márton napra mi is megsüthetnénk a magunk ludait. Ahogy már van malacvágás, Falunap, Vízre Szajol, Búcsú, Szüreti felvonulás.

Sokat mondogatjuk Szajol vasutas település. Legyen látogatható a Vasutaskörben lévő gyűjtemény. Ha kicsi, fejlesztjük tovább. Több mint száz éve van szervezett oktatás helyben. Gyűjtsük össze a még meglévő relikviákat. Keressünk neki helyet! Ugye mindenki tudná még tovább sorolni a helyi értékeket, mert nekünk Szajoliaknak is megvannak a magunk értékei.

A települések honlapja is változóban van. A meglévő értékeket, amelyek a hasonlóak a mi helyi értékeinkkel egy gondolat köré fűzik. Eladhatóbbá teszik a helyi értékeket, saját magukat.

Az elődeinktől kapott értékeink megőrzése mellett itt keressünk új lehetőségeket magunk számára és saját boldogulásunkra!

Szajol, 2015. november 11.

Kerékjártó Tibor

Szajoli Települési Értéktár Bizottság

elnök